

معاون ضمايم: پروانه بهرام نژاد

صاحب امتياز: مؤسسه همشهری

مدیر مسئول: محسن مهدیان

دبیر ویرانه: مهلا داریان

سر دبیر: دانیال معمار

گروه ضمايم همشهری ناشر نشریات:

دوچرخه، بچه‌ها، خانواده، پایداری، اقتصاد،
تندرستی، خردنامه، داستان، دانستنیها،
سرزمین من، ماه، معماری، ۲۴، شهر نگار،
سرخ و محله

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر، نرسیده به پارک وی،
کوچه شهید قریشی، شماره ۱۴، روزنامه همشهری

واحد فنی:

مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
صفحه آرایی: مجید اصغری
عکس‌ها: محمد عباس نژاد، مونا فاضلی،
امیر پناه پور، حسین اینانلو

صندوق پستی:

۱۹۳۹۵/۵۴۴۶

تلفن: ۲۳۰۲۳۶۶۳

چاپ:

همشهری

پذیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

باروی ساسانی هنوز هم محافظری است

اینجا یکی از قدیمی‌ترین مکان‌های اسکان بشر است

دیوار یا باروی خشتی قدیمی ری دورتادور شهر را دربرمی‌گرفته و هم‌اکنون تنها حدود ۳ کیلومتر از بقایای این دیوار که قسمتی از آن روی صخره چشمه‌علی واقع شده باقی مانده است. این دیوار در دوران ساسانی و دوران اسلامی نیز به‌طور کامل وجود داشته و به‌عنوان سپری محکم در مقابل تهاجم دشمن بوده، اما بیشترین آسیب بعد از حمله محمود غزنوی، پادشاهان مغول و حمله تیمورلنگ به آن وارد شده است.

در دل این دیوار که سال‌ها پیش مورد مرمت قرار گرفته است حفره‌هایی قرار دارد که بخش‌های قدیمی آن را در معرض دید مردم قرار می‌دهد. سال‌هاست کار مرمت دیوار به دلیل کمبود بودجه نیمه‌کاره رها شده است. در پشت این بارو خانه‌های مسکونی را می‌توان دید که چسبیده به این مکان ارزشمند ساخته شده‌اند و هنوز هم دوستانداران میراث فرهنگی امیدوار هستند این خانه‌ها خریداری و حریم این محوطه تاریخی مشخص شود.

اکنون تنها نقش برجسته فتحعلی‌شاه قاجار که روی نقش برجسته‌ای ساسانی حجاری شده تنها یادگار آن دوران است و صخره‌ای یک تکه با ردپایی از انسان‌های نخستین که روزگاری پای در این مکان جادویی گذاشته‌اند.

نخستین کاوش‌های باستان‌شناسی در سال‌های ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۵ و توسط اربک اشمیت در این محل انجام شد که حاصل آن کشف سفال‌هایی با قدمتی بیش از ۵ هزار سال یعنی دوره کوچ اقوام آریایی به فلات ایران بود. به گفته باستان‌شناسان تپه باستانی که در محوطه چشمه‌علی قرار دارد از نظر ارزش و اعتبار تاریخی با تپه سیلک قابل مقایسه است. با این حال متأسفانه نمونه‌های کمی از آثار به دست آمده از این تپه در موزه ملی ایران وجود دارد و بیشتر این آثار همزمان با جنگ جهانی دوم به خارج از کشور منتقل شده‌اند.

درست در بالای صخره باروی تاریخی که قدمت آن را تا دوران هخامنشیان هم تخمین زده‌اند با هر ضرب و زوری که بوده خودش را تا اینجا رسانده و ایستادگی کرده است.

شاید اهالی ری نمی‌دانند که در چه دنیای شگفت‌انگیزی زندگی می‌کنند. هر گوشه‌ای از شهرشان تاریخی هزاران ساله را در دل خود پنهان کرده و ری میراثی است با شکوه از عظمت و جلال ایران باستان.

در انتهای سفرمان در مسیر باستانی ری به محوطه تاریخی چشمه‌علی رسیدیم؛ همانجایی که سکونتگاهی ۸ هزار ساله و ماقبل تاریخ را به جهانیان نشان داده و بنا بر برخی روایت‌ها، مادر زرتشت نیز در اینجا زاده شده است.

جالب اینکه در گذشته فروشندگان فرش و مردم تهران قالی‌ها و قالیچه‌های خود را در این چشمه می‌شستند، زیرا باور داشتند که آب چشمه‌علی فرش‌ها را به خوبی تمیز و رنگ‌ها را روشن‌تر و درخشان‌تر می‌کند.

آب چشمه از جبرود و قیطریه و پس از گذر از راه‌های زیرزمینی، از دل تپه می‌جوشید و چشمه‌ای دائمی که شاید از ۸ هزار سال پیش تا دوران ما جریان داشته دیگر اکنون کاملاً خشک شده است.

با اسکن کیوآرکد مستند
این گزارش را ببینید.

عکس: محمد عباس نژاد - چشمه علی

